

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 20Co/132/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8713210412
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 05. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Michal Boroň
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2016:8713210412.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Michala Boroňa a sudcov JUDr. Elišky Wagshalovej a JUDr. Antónie Kandravej v právnej veci žalobcu EOS KSI Slovensko, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Pajštúnska 5, IČO: 35 724 803, právne zastúpeného TOMÁŠ KUŠNÍR, s.r.o., advokátska kancelária so sídlom v Bratislave, Pajštúnska 5, IČO: 36 613 843, proti žalovanej I. C., nar. X.X.XXXX, bytom I., V. XXX/XX, štátny občan SR, za účasti vedľajšieho účastníka na strane žalovanej Združenia na ochranu občana spotrebiteľa HOOS so sídlom v Prešove, Nám. Legionárov 5, IČO: 42 176 778, právne zastúpeného JUDr. Ambrózom Motykom, advokátom so sídlom v Stropkove, Nám. SNP 7, v konaní o zaplatenie 1 895,96 Eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Poprad č. k. 21C 238/2013-90 zo dňa 4. 9. 2014 jednohlasne takto

rozhodol:

I. P o t v r d z u j e sa rozsudok.

II. Žalobca je p o v i n n ý nahradiť vedľajšiemu účastníkovi náhradu trov odvolacieho konania v sume 107,24 Eur na účet jeho právneho zástupcu JUDr. Ambróza Motyku, advokáta, do 15 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

o d ô v o d n e n i e :

Okresný súd Poprad (ďalej aj len „súd prvého stupňa“) napadnutým rozsudkom rozhodol o nároku žalobcu tak, že žalobu zamietol. Žalovanej náhradu trov konania nepriznal. Žalobcovi uložil povinnosť zaplatiť vedľajšiemu účastníkovi náhradu trov konania vo výške 321,46 Eur v lehote 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

Súd prvého stupňa vychádzal zo zistenia, že medzi Slovenskou sporiteľňou a. s. a žalovaným bola dňa 03.04.2007 uzatvorená zmluva o splátkovom úvere, na základe ktorej veriteľ z tejto zmluvy poskytol v prospech žalovanej finančné prostriedky vo výške 2 323, 57 Eur. Pohľadávka zo zmluvy bola na základe zmluvy o postúpení pohľadávok zo dňa 27.09.2012 postúpená na žalobcu, ktorý následne listom zo dňa 15.10.2012 vyhlásil mimoriadnu splatnosť úveru.

Z vykonaného dokazovania mal súd za preukázané, že žalobca nepredložil listinný dôkaz, ktorý by preukazoval, že právny predchodca žalobcu Slovenská sporiteľňa a.s. vyhlásila mimoriadnu splatnosť úveru, napriek tomu, že postupca je povinný odovzdať postupníkovi všetky doklady a poskytnúť všetky potrebné informácie, ktoré sa týkajú postúpenej pohľadávky. V tomto smere žalobca neunesol dôkazné bremeno, že ku dňu postúpenia pohľadávky bola vyhlásená mimoriadna splatnosť úveru a teda že dlh pri postúpení pohľadávky predstavoval sumu 4 249,16 eur. Súd mal za to, že takýto dlh nemohol existovať ku dňu postúpenia pohľadávky a konštatoval nedostatok aktívnej vecnej legitímácie žalobcu..

Proti tomuto rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobca. V odvolaní namietal nesprávne právne posúdenie veci a uviedol, že k predčasnému ukončeniu zmluvy došlo zo strany žalobcu oznámením o vyhlásení mimoriadnej splatnosti úveru zo dňa 15.10.2012. Žalobca má za to, že výkladom ustanovení VOP možno dospieť k záveru, že postupca a následne postúpením pohľadávky žalobca boli oprávnení, nie však povinní predčasne ukončiť záväzkovo-právny vzťah. Na žalobcu prešli zmluvou o postúpení pohľadávok aj všetky práva súvisiace s danou pohľadávkou. Okrem toho postúpením pohľadávky sa stal sám žalobca veriteľom pohľadávky, pričom základným právom veriteľa je v zmysle § 488 OZ právo na plnenie od dlžníka záväzkového vzťahu. Postupca pohľadávky pri poskytnutí úveru postupoval v súlade so zákonom. Odvolateľ taktiež namietal priznanie trov právneho zastúpenia vedľajšiemu účastníkovi s tým, že nejde o účelne vynaložené trovy. Odvolateľ má za to, že združenie, ktoré má byť spôsobilé poskytnúť spotrebiteľovi kvalifikovanú pomoc, má mať zodpovedajúce materiálne aj personálne vybavenie a má byť odborne kompetentné. Na základe uvedeného navrhol, aby odvolací súd rozsudok zmenil tak, že žalobe vyhovie v celom rozsahu, resp. ho zrušil a vrátil vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

K odvolaniu žalobcu sa vyjadril vedľajší účastník navrhujúc rozsudok potvrdiť a priznať mu trovy odvolacieho konania.

Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) príslušný na rozhodnutie o odvolaní podľa § 10 ods. 1 O.s.p. preskúmal rozsudok, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 212 O.s.p. a zistil, že rozsudok je vo výroku správny.

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej na zistený skutkový stav aplikuje príslušné právne predpisy. Nesprávnym právnym posúdením veci sa rozumie omyl súdu pri aplikácii práva. O omyl v aplikácii práva ide vtedy, ak súd použil iný právny predpis, než ktorý mal použiť, alebo ak použil síce správny právny predpis, ale ho nesprávne vyložil.

Aktívnou vecnou legitimáciou sa rozumie také hmotnoprávne postavenie, z ktorého vyplýva subjektu - žalobcovi ním uplatňované právo (nárok), respektíve mu vyplýva procesné právo si tento hmotnoprávny nárok uplatňovať. Preskúvanie vecnej legitimácie, či už aktívnej (existencia tvrdeného práva na strane žalobcu), alebo pasívnej (existencia tvrdenej povinnosti na strane žalovaného) je imanentnou súčasťou súdneho konania (porov. rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 29. 6. 2010, sp. zn. 2Cdo 205/2009).

Odvolací súd v súvislosti s odvolacou námietkou ohľadom postúpenia úveru z banky na nebankový subjekt poznamenáva, že uvedený záver bez ďalšieho nie je dôsledný a nevylučuje ho práve ust. § 92 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z.z. o bankách, v zmysle ktorého ak je napriek písomnej výzve banky alebo pobočky zahraničnej banky jej klient nepretržite dlhšie ako 90 kalendárnych dní v omeškaní so splnením čo len časti svojho peňažného záväzku voči banke alebo pobočke zahraničnej banky, môže banka alebo pobočka zahraničnej banky svoju pohľadávkou zodpovedajúcu tomuto peňažnému záväzku postúpiť písomnou zmluvou inej osobe, a to aj osobe, ktorá nie je bankou (ďalej len "postupník"), aj bez súhlasu klienta. Toto právo banka alebo pobočka zahraničnej banky nemôže uplatniť, ak klient ešte pred postúpením pohľadávky uhradil banke alebo pobočke zahraničnej banky omeškaný peňažný záväzok v celom rozsahu vrátane jeho príslušenstva; to neplatí, ak súčet všetkých omeškaní klienta so splnením čo len časti toho istého peňažného záväzku voči banke alebo pobočke zahraničnej banky presiahol jeden rok. Pri postúpení pohľadávky je banka alebo pobočka zahraničnej banky povinná odovzdať postupníkovi aj dokumentáciu o záväzkovom vzťahu, na ktorého základe vznikla postúpená pohľadávkou; banka alebo pobočka zahraničnej banky môže postupníkovi poskytnúť informáciu o jednotlivých iných záväzkových vzťahoch medzi bankou alebo pobočkou zahraničnej banky a klientom len za podmienok a v rozsahu ustanovených týmto zákonom.

Spôsobilým predmetom postúpenia v zmysle ust. § 92 ods. 8 zákona o bankách môže byť však iba pohľadávkou alebo jej časť, ktoré sú už (1) splatnými, a to za predpokladu predchádzajúcej (2) písomnej výzvy po tom, čo bol klient banky nepretržite dlhšie ako 90 kalendárnych dní v omeškaní. Uvedené predpoklady sú zákonným predpokladom pre platné postúpenie pohľadávky banky. Musia byť splnené v čase postúpenia pohľadávky.

Z obsahu spisu a napokon i z obsahu samotného odvolania je zrejmé, že postupca neukončil záväzkovo-právny vzťah uzatvorený medzi postupcom na jednej strane a žalovanými na strane druhej strane, nebola vyhlásená mimoriadna splatnosť úveru, zmluva nebola vypovedaná a taktiež nedošlo k odstúpeniu od zmluvy a žalobca nedisponuje dokladmi, ktoré by danú skutočnosť - ukončenie zmluvy - preukázali. K predčasnému ukončeniu zmluvy došlo až zo strany žalobcu oznámením o vyhlásení mimoriadnej splatnosti úveru zo dňa 15.10.2012 (čl. 21).

Odvolačný súd v tomto smere dáva do pozornosti uznesenie Krajského súdu v Bratislave vo veci 6Co 203/2015, ktoré sa týka postupovania pohľadávok právneho predchodcu žalobu (postupcu v predmetnom konaní), na odklon ktorého nevidí dôvod a v plnom rozsahu sa s jeho závermi stotožňuje cit.:

„Predmetný splátkový úver vo výške 29.000,- Sk (962,62 eur) poskytla žalovanej Slovenská sporiteľňa, a. s. na základe zmluvy z 28. 8. 2006. V zmysle tejto zmluvy mala konečná splatnosť úveru nastať dňa 20. 8. 2011. Pohľadávku z tohto úveru Slovenská sporiteľňa, a. s. postúpila Advokátskej kancelárii Havel & Holásek, spol. s r. o. (právny zástupca žalobcu) zmluvou o postúpení pohľadávok z 21. 10. 2010. Z Čl. 7.6 bod 7.6.1 Všeobecných obchodných podmienok Slovenskej sporiteľne, a. s., v prípade porušenia zmluvnej povinnosti zo strany dlžníka bola Slovenská sporiteľňa, a. s., oprávnená okrem iného vyhlásiť mimoriadnu splatnosť úveru alebo zmluvu o úvere vypovedať, prípadne od nej odstúpiť. Slovenská sporiteľňa, a. s., nevyužila ani jednu z týchto možností a pohľadávku teda postúpila spomenutej spoločnosti bez toho, aby úver nadobudol mimoriadnu splatnosť, resp. bez toho, aby zmluvný vzťah zanikol výpoveďou zmluvy o úvere alebo odstúpením od nej. Táto skutočnosť je zrejmá z toho, že až žalobca (po tom, ako mu pohľadávku postúpila spoločnosť Havel & Holásek, spol. s r. o.) vyhlásil mimoriadnu splatnosť úveru a to listom zo 4. 7. 2011. Pokiaľ nebola vyhlásená mimoriadna splatnosť úveru, resp. pokiaľ zmluvný vzťah nezanikol výpoveďou zmluvy o úvere, resp. odstúpením od nej, nie je možné urobiť záver o tom, že by úver s úrokmami z neho vo výške 18,60 % ročne bol splatný. Splatnými sa do tej doby mohli stať len jednotlivé splátky úveru, so zaplatením ktorých bola žalovaná v omeškaniach.

Z ust. § 92 ods. 8 zák. č. 483/2001 Z. z. (zákon o bankách) vyplýva, že banka môže postúpiť inému subjektu iba tú časť pohľadávky, ktorá zodpovedá nesplácanému dlhu. Dôvodová správa k tomuto ustanoveniu (pôvodne išlo o § 92 ods. 7) doslova uvádza: „V odseku 7 sa upravuje možnosť použiť inštitút postúpenia svojej pohľadávky zodpovedajúcej nesplácanému dlhu, a to aj osobe, ktorá nie je bankou.“ Pokiaľ teda Slovenská sporiteľňa, a. s., postúpila zmluvou z 21.10.2010 predmetnú pohľadávku z úveru v celom rozsahu Advokátskej kancelárii Havel & Holásek, spol. s r. o., postupovala v rozpore s § 92 ods. 8 zák. č. 483/2001 Z. z. Totiž keďže ku dňu postúpenia pohľadávky nebol splatným celý úver (nedošlo k vyhláseniu jeho mimoriadnej splatnosti), Slovenská sporiteľňa, a. s., nebola oprávnená postúpiť svoju pohľadávku z úveru, vrátane úrokov z neho v celosti inému subjektu. Zmluva o postúpení pohľadávok z 21.10.2010 je preto neplatným právnym úkonom v zmysle § 39 Obč. zák. Vzhľadom na to v súlade so zásadou, že nikto nemôže na iného previesť viac práv, než má, je neplatnou aj zmluva z 1. 12. 2010, ktorou Advokátska kancelária Havel & Holásek, spol. s r. o., postúpila predmetnú pohľadávku žalobcovi. Žalobcovi preto v spore chýba aktívna vecná legitímácia. Odvolačný súd poukazuje tiež na to, že žalobca nie je subjektom oprávneným poskytovať úvery, a preto ich nemôže vo vlastnej réžii ani spravovať. Vyhlásenie mimoriadnej splatnosti úveru je pritom úkonom, ktorý možno podradiť pod pojem spravovanie úveru. Vzhľadom na to žalobca zrejme nebol oprávnený vyhlásiť mimoriadnu splatnosť predmetného úveru.“

Žalobca argumentuje, že niet povinnosti na strane žalobcu či jeho predchodcu pristúpiť k strate výhod splátok (de fault, zosplatenie). S týmto názorom sa dá len súhlasiť a odvolačný súd pripúšťa platné postúpenie nezaplatených splátok po ich splatnosti.

Odvolačný súd však poukazuje na to, že žalobca nepreukázal zaslanie ani doručenie písomnej výzvy (banky) po tom, čo bola žalovaná (klient banky) nepretržite dlhšie ako 90 kalendárnych dní v omeškaniach so splácaním jednotlivých už splatných splátok. Splnenie zákonom požadovaných predpokladov na postúpenie splatných pohľadávok nebolo preukázané. Aktívna legitímácia žalobcu nie je preto ani čiastočne daná.

Vo vzťahu k odvolacím námietkam týkajúcim sa priznania náhrady trov konania vedľajšiemu účastníkovi odvolací súd uvádza, že procesná aktivita vedľajšieho účastníka evidentne súvisí s ochranou spotrebiteľa, ktorej sa priznáva význam pri zvyšovaní kvality života spotrebiteľov.

Takýmto prostriedkom ochrany môže byť aj inštitút náhrady trov konania, v rámci ktorého nemožno poprieť aj jeho sankčnú povahu (pre porovnanie uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 14. 9. 2011 sp. zn. 7 MCdo 4/2010, cit. „Vo všeobecnosti platí, že náhradu nákladov konania ovláda zásada úspechu vo veci, ktorá je doplnená zásadou zavinenia. Zmyslom využitia zásady zavinenia je sankčná náhrada nákladov konania....., tiež uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 16.6.2011 sp. zn. II. ÚS 281/2011).

Občiansky súdny poriadok v ust. § 24 a nasl. umožňuje každému účastníkovi dať sa zastúpiť v konaní zástupcom, ktorého si zvolí. Takýmto zástupcom môže byť i advokát. Občiansky súdny poriadok vo svojich ustanoveniach pritom nevylučuje, aby účastník odborne spôsobilý uplatňovať svoje záujmy v konaní pred súdom sa nemohol dať zastúpiť zástupcom a aby len z tohto dôvodu mu nemala byť priznaná náhrada trov vzniknutých v súvislosti s právnym zastupovaním. U právnických osôb zameraných na kolektívnu ochranu práv môže ísť o rôzne záujmové zameranie a dokonca špecializáciu (napr. bytové spotrebiteľské veci, finančný trh a iné). Služba advokáta je pochopiteľná a logická, pretože úspech v súdnom konaní je determinovaný nielen tým, kto a aké právo má (hmotnoprávny aspekt), ale aj schopnosťou toto právo uplatniť (procesnoprávny aspekt). Náklady s tým spojené sú v zásade účelné. Vyššie uvedené sa v plnej miere vzťahuje tiež na možnosť vedľajšieho účastníka dať sa zastupovať v konaní advokátom. Nemožno súhlasiť s názorom, že občianske združenie, ktoré bolo založené na ochranu práv spotrebiteľa, musí vo svojej podstate samo o sebe zabezpečovať aj právne služby a ochranu práv spotrebiteľa po právnej stránke. Zabezpečenie právneho zástupcu z radov advokátov je plne v súlade s plnením účelu a poslania tohto občianskeho združenia, pretože najmä v súčasnosti, pri komplikovanej právnej úprave a často meniacej sa legislatíve, pri potrebe naštudovania a zvládnutia noriem Európskej únie je nepochybné, že zastupovanie kvalifikovaným právnym zástupcom z radov advokátov je nutné a žiaduce, pričom nijakým spôsobom sa takto nespochybňuje podstata a poslanie občianskeho združenia. Práve naopak, ide o prejav zodpovedného a kvalifikovaného prístupu pri ochrane práv spotrebiteľa. V tejto súvislosti je potrebné poukázať tiež na to, že samotný žalobca je v konaní zastúpený advokátskou organizáciou.

Vedľajší účastník poskytol žalovanej kvalifikovanú ochranu a súd prvého stupňa žalobu zamietol. Pokiaľ činnosť vedľajšieho účastníka viedla k sledovanému cieľu, nie je možné hodnotiť ju ako neúčelnú.

Majúc na zreteli uvedené odvolací súd prvostupňový rozsudok vo veci samej s osvojením si jeho dôvodov (v časti nezákonnosti postúpenia) ako správny potvrdil (§ 219 ods. 1, 2 O.s.p.).

O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 224 ods. 1 v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p., podľa ktorého v danom prípade žalobca nebol v odvolacom konaní úspešným účastníkom, žalovaná si náhradu trov neuplatnila, avšak naproti tomu vedľajší účastník bol v odvolacom konaní úspešný, preto mu odvolací súd priznal vyčíslenú náhradu trov odvolacieho konania vo výške 107,24 eur (podľa § 13a ods. 2 písm. c) vyhlášky 81,33 eur + 8,04 eur režijný paušál + 20 % DPH = spolu v celkovej výške 107,24 eur a k jej úhradu zaviazal žalobcu.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.